

บทที่ 1

บทนำ

บทบาททางการพิมพ์ขององค์การค้าของคุรุสภา

องค์การค้าของคุรุสภา เริ่มดำเนินกิจการค้าด้านการพิมพ์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2493 โดยได้รับการโอนหน่วยงานการพิมพ์และจำหน่ายหนังสือแบบเรียนมาจากกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงศึกษาธิการก็ได้มอบหมายให้องค์การค้าฯ เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายหนังสือแบบเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับชั้นแต่เพียงรายเดียวมาโดยตลอดจนกระทั่ง พ.ศ. 2523 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เปลี่ยนแปลงนโยบายในการจัดทำหนังสือ โดยให้องค์การค้าฯ รับผิดชอบการจัดพิมพ์และจำหน่าย เฉพาะหนังสือแบบเรียนในระดับประถมศึกษาและหนังสือบางรายการที่สำคัญในระดับการศึกษาอื่น ๆ เท่านั้น หนังสือแบบเรียนอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดจะอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการจัดพิมพ์ได้ เช่น หนังสือแบบเรียนในระดับมัธยมศึกษา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพใหม่ เป็นต้น

บทบาททางการพิมพ์ขององค์การค้าฯ นอกจากจะเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายหนังสือระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กเรียนทั่วประเทศแล้ว ยังได้ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือในระดับการศึกษาอื่น ๆ เข้าแข่งขันกับเอกชนโดยมีจุดประสงค์จะให้หนังสือแบบเรียนที่องค์การค้าฯ จัดพิมพ์เป็นแกนหลักในการกำหนดราคาขายของหนังสือเอกชนในท้องตลาด และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาของการขาดแคลนหากธุรกิจการพิมพ์ของเอกชนมีปัญหาในการผลิต ด้วยเหตุนี้องค์การค้าฯ จึงถูกกำหนดให้เป็นกลไกสำคัญของรัฐ ที่จะใช้ในการรักษาระดับราคาและคุณภาพของหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการศึกษา และให้มีจำนวนที่เพียงพอกับความต้องการทั่วประเทศ และทันตามเวลาที่จะต้องใช้เสมอ

โรงพิมพ์แห่งแรกขององค์การค้าฯ คือ โรงพิมพ์วัดสังเวช และต่อมาก็ได้มีการโยกย้ายและขยายกิจการด้านการพิมพ์นี้มาโดยตลอด มีการลงทุนซื้อเครื่องพิมพ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย เข้ามาใช้อยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันงานด้านการพิมพ์ทั้งหมดขององค์การค้าฯ มีสถานที่ตั้งอยู่บนถนนลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร บนพื้นที่ 44 ไร่ 271 ตารางวา โดยใช้

ชื่อว่า "โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว" และหากจะเปรียบเทียบกับโรงพิมพ์ทั้งหมดในประเทศไทยแล้ว โรงพิมพ์ขององค์การค้ำฯ แห่งนี้ จัดได้ว่าเป็นโรงพิมพ์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เพราะมีเครื่องพิมพ์ที่ใช้งานเป็นจำนวนถึง 87 เครื่อง และมีเครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพอีกเป็นจำนวนมาก จนทำให้องค์การค้ำฯ มีกำลังการผลิตที่สูงที่สุดในประเทศ สามารถผลิตหนังสือได้ประมาณ 60,000,000 เล่มต่อปี และผลิตสมุดได้ประมาณ 20,000,000 เล่ม ต่อปี

ขนาดของกิจการและกำลังการผลิตที่มีการขยายตัวมาตลอด เวลา ทำให้องค์การค้ำฯ อยู่ในระดับของผู้นำทางการพิมพ์ และยังมีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมการพิมพ์อีกหลาย ๆ ด้านโรงพิมพ์ขององค์การค้ำฯ เป็นกิจการแห่งเดียวในขณะนี้ที่จะสามารถรับงานพิมพ์ในปริมาณสูง และในระยะ เวลาสั้น จึงมีเป้าหมายจะพัฒนางานการพิมพ์ ให้สามารถรับงานพิมพ์จากต่างประเทศ ได้ด้วย

ความสำคัญของการวางแผนและควบคุมการผลิต

ในระบบการผลิตสินค้า การวางแผนและควบคุมการผลิตเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสลับซับซ้อนของการผลิตและขนาดของกิจการที่มีความใหญ่โตมากขึ้น ย่อมทำให้ความสำคัญของการวางแผนและควบคุมการผลิตมีมากขึ้นตามไปด้วย เพราะการวางแผนและควบคุมการผลิตจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาของการผลิต ซึ่งจะมีมากขึ้นตามขนาดของการผลิตที่ขยายตัวขึ้นมา

กิจการพิมพ์ขององค์การค้ำฯ ในปัจจุบัน อยู่ในระดับของอุตสาหกรรมใหญ่ประเภทหนึ่ง เพราะมีกำลังการผลิตหนังสือและสมุดเกือบร้อยเล่มต่อปี และอัตรากำลังคนมากกว่า 1400 คน เฉพาะในส่วนงานการพิมพ์และระบบของผลิดงานทางการพิมพ์ยัง เป็นงานที่ต้องใช้ทั้งเทคนิคและความเชี่ยวชาญของช่างฝีมือ เข้าประกอบกัน จึงจะทำให้ทั้งสนพิมพ์มีคุณภาพที่ดีได้ นอกจากนี้ ้นงานการพิมพ์ขององค์การค้ำฯ ยังมีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาของชาติ เป็นอย่างมาก การดำเนินงานที่ผิดพลาดหรือขาดประสิทธิภาพทำให้เกิดปัญหา เช่น การขาดแคลนหนังสือแบบเรียนในช่วงเปิด เทอม การจำหน่ายหนังสือในราคาที่สูงอัน เนื่องจาก ไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นต้น ย่อมมีผลกระทบโดยทันทีต่อลูกค้าและลูกค้าขององค์การค้ำฯ คือ นักเรียนทั่วประเทศ ซึ่งในขณะที่เดียวกันจำนวนของนักเรียนก็จะมีอัตราที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลาและสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การแข่งขันทางการตลาดกับธุรกิจโรงพิมพ์

เอกชน เพื่อจัดพิมพ์หนังสือแบบ เรียนอีกส่วนหนึ่ง

ฉะนั้นการที่จะสามารถบริหารการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานภาพขององค์การการค้า ที่มีความสำคัญในการตอบสนองเป้าหมายในการดำเนินงานในหลาย ๆ ด้าน การวางแผนและแผนและควบคุมการผลิตจึง เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ และให้ความสำคัญเป็นพิเศษในกรณีของการบริหารงานด้านการพิมพ์ขององค์การการค้า โดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษานี้ ผู้ดำเนินการวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะของงานและกระบวนการผลิตทางการพิมพ์
2. เพื่อศึกษาถึงขั้นตอนการวางแผนและควบคุมการผลิตด้านการพิมพ์ขององค์การค้าของคุรุสภา และวิเคราะห์ถึงแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงานผลิตต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนและควบคุมการผลิตและ เสนอแนะแนวทางแก้ไข

สมมุติฐานในการศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การวางแผนและควบคุมการผลิตด้านการพิมพ์ขององค์การค้าของคุรุสภา ผู้ดำเนินการวิจัยได้เข้าทำการศึกษาในชั้นต้น ถึงโครงสร้างและลักษณะของการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าลักษณะโครงสร้างขององค์การค้าฯ ที่เป็นอยู่ มีการจัดแบ่งแยกการทำงานที่เป็นประเด็นที่นำศึกษา และลักษณะของการดำเนินงานผลิต ยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายนอกที่ไม่ได้อยู่ในการควบคุมโดยตรง ฉะนั้นผู้ดำเนินการวิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานทางการศึกษาในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ไว้ 2 ประการคือ

1. การแบ่งความรับผิดชอบงานของส่วนการพิมพ์ทั้งสองที่ใช้เครื่องจักรกับแรงงาน มีผลทำให้เกิดการสูญเสียเปล่าในกำลังการผลิตที่มีอยู่
2. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงตารางการผลิตเป็นประจำ เนื่องจากไม่สามารถควบคุมระยะเวลาการทำงานในช่วงกระบวนการผลิตก่อนการพิมพ์ได้

ขอบ เขตของการศึกษา

ในการวางแผนและควบคุมการผลิตนั้นปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่เกี่ยวข้องย่อมมีผลต่อการดำเนินการผลิต หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่จะศึกษานี้จะขอกล่าวโดยละเอียด เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและ เสนอแนะแนวทางแก้ไข .

การศึกษานี้จะไม่รวมถึงสายการผลิตอื่นที่ไม่ใช่งานด้านการพิมพ์ขององค์การการค้าของคุรุสภา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

วิทยานิพนธ์มุ่งที่จะกล่าวถึงกระบวนการผลิตทางการพิมพ์และศึกษาถึงการวางแผนและควบคุมการผลิตทางการพิมพ์ขององค์การค้าของคุรุสภา ดังนั้นสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้คือ

1. จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจได้ศึกษาและ เข้าใจถึงลักษณะของการผลิตทางการพิมพ์ในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ประเภทหนึ่ง และจะเป็นการช่วยรวบรวมความรู้ทางการพิมพ์สำหรับผู้สนใจอีกทางหนึ่ง.

2. จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายการผลิตขององค์การค้าของคุรุสภาที่จะนำผลของการวิจัยไปช่วย เสริมในการปรับปรุงการวางแผนและควบคุมทางการพิมพ์ให้ดียิ่งขึ้น

วิธีในการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้ดำเนินการวิจัยได้อาศัยข้อมูลทั้งในลักษณะข้อมูลแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ มาประกอบเพื่อ เสนอ เนื้อหาของ เรื่องและการวิเคราะห์ โดยมีที่มาของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้มาจาก

ก. การสัมภาษณ์ บุคคลที่อยู่ในขอบข่ายของการสัมภาษณ์คือ

1) เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าหมวด แผนกและส่วน ในฝ่ายการผลิต
องค์การค้า:

2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการวางแผนและควบคุมการผลิต

3) เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าในหน่วยงานฝ่ายวิชาการ

แนวทางของการสัมภาษณ์ เน้นที่จะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลจากพนักงานในระดับผู้บังคับบัญชาดังกล่าว

ข. การสังเกตการณ์ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในบางประเด็นยังเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้สัมภาษณ์ ผู้ดำเนินการวิจัยจึงใช้วิธีการสังเกตการณ์เข้ามามีส่วนช่วยในการสรุปและยืนยันความคิดเห็นนั้นประกอบกันด้วย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้มาจาก

ก. เอกสาร บทความและหนังสือที่เกี่ยวกับการพิมพ์ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ข. สถิติข้อมูลต่าง ๆ ขอบการผลิตทางการพิมพ์ในช่วงระยะเวลาการดำเนินงาน 2 ปี หลังสุด โดยเก็บรวบรวมจากรายงานแสดงประสิทธิภาพของการผลิตประจำเดือนของหน่วยผลิตทางการพิมพ์ต่าง ๆ ของโรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ซึ่งได้มีการนำเสนอต่อแผนกบัญชีต้นทุน

การศึกษาข้อมูลดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำงาน of หน่วยผลิตทางการพิมพ์ต่าง ๆ ในโรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว โดยเน้นที่จะเปรียบเทียบการปฏิบัติงานระหว่างส่วนโรงพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้มีการแบ่งแยกหน่วยงานออกจากกัน.

ค. รายงานของการบันทึกการจัดทำต้นฉบับทางการพิมพ์ ซึ่งแสดงรายละเอียดของเวลาที่ใช้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำต้นฉบับการพิมพ์ โดยทำการศึกษาจากบันทึกการหนังสือที่ได้มีการเสนอให้จัดพิมพ์ขึ้นในช่วงปี 2526- 2528 และได้มีการอนุมัติให้สั่งพิมพ์ได้เป็นจำนวน 211 รายการ ข้อมูลเหล่านี้จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของเวลาของการทำงานในช่วงดังกล่าว โดยใช้วิธีการทางสถิติเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์.